

ĐẢM BẢO CHẤT LƯỢNG TRONG GIẢNG DẠY

CHUYÊN NGÀNH THÔNG TIN THƯ VIỆN

NCS. Nguyễn Hữu Nghĩa

Phó trưởng Khoa Thư viện - Thông tin

Trường Đại học Văn hoá Hà Nội

Hiện nay, không chỉ các công ty, doanh nghiệp chú ý đến việc xây dựng và phát triển thương hiệu của mình mà ngay cả các trường đại học, cao đẳng cũng đã sớm nhận thấy việc xây dựng một hình ảnh tốt về tổ chức là điều hết sức cấp bách. Đặc biệt trong thời kỳ hội nhập, việc tự đánh giá và đánh giá xếp loại để khẳng định thương hiệu của trường đại học, cao đẳng đang được khẩn trương xúc tiến.

Đối với các trường đại học, cao đẳng, việc đảm bảo chất lượng giáo dục, đào tạo được đặt lên hàng đầu. Công tác kiểm định chất lượng giáo dục nhằm thực hiện các công việc liên quan đến tổ chức triển khai, quản lý công tác khảo thí và đảm bảo chất lượng, thanh tra giám sát đào tạo trong nhà trường. Các công việc này nhằm mục đích nâng chuẩn đầu ra của sinh viên, đáp ứng nhu cầu thực tế của xã hội và một phần nào đó đóng góp cho việc xây dựng một hình ảnh đẹp và phát triển thương hiệu của nhà trường.

Trong phạm vi bài viết, tác giả chỉ xin giới thiệu một vài suy nghĩ cá nhân về những yếu tố có thể vận dụng trong việc đảm bảo chất lượng giảng dạy tại Khoa Thư viện - Thông tin Trường Đại học Văn hoá Hà Nội dưới góc độ là cựu sinh viên và là một cán bộ của Khoa Thư viện - Thông tin từ năm 1994 đến nay.

Tại Việt Nam, có hơn 50 cơ sở đào tạo về nghiệp vụ thư viện thông tin ở nhiều cấp độ khác nhau. Hoạt động mở rộng thị trường đào tạo, hoạt động thu hút học viên, sinh viên tham gia các hệ đào tạo ngắn hạn, dài hạn, trung cấp, cao đẳng, đại học và hệ vừa làm vừa học của các trường trên toàn quốc có mức cạnh tranh rất lớn. Nhiều cơ sở đào tạo hệ vừa học vừa làm trong cùng một thời điểm

đã phối hợp mở 2 lớp cùng ngành với 2 cơ sở đào tạo nghiệp vụ thư viện thông tin khác nhau. Tuy nhiên để khẳng định thương hiệu và duy trì sự phát triển bền vững thì cốt lõi của vấn đề là việc đảm bảo chất lượng giáo dục - đào tạo.

Giám sát chương trình

Để có sức cạnh tranh và khẳng định thương hiệu, Khoa Thư viện - Thông tin Trường Đại học Văn hoá Hà Nội đã nỗ lực thực hiện việc giám sát chương trình vì đây là một phần quan trọng trong các thủ tục đảm bảo và củng cố chất lượng chương trình. Đồng thời hoạt động tổ chức lấy ý kiến sinh viên về việc đánh giá, phản hồi của họ đối với chương trình cũng được tiến hành thường xuyên. Thậm chí ngay sau đơn vị học trình đầu tiên của môn học kết thúc, một số giảng viên đã có thể tiến hành phát bảng hỏi với cấu trúc có sự tư vấn, tham góp độc lập, khách quan của Phòng Khảo thí và Kiểm định chất lượng giáo dục. Mục đích của việc làm này giúp Ban Chủ nhiệm Khoa sớm nắm bắt được nguyện vọng, suy nghĩ của sinh viên về môn học, về chương trình góp phần củng cố lại kiến thức, nâng cao chất lượng bài giảng cho sinh viên và giảng viên, cụ thể gồm:

- Nắm bắt và ghi chú lại những trải nghiệm của sinh viên trong quá trình học tập;
- Các vấn đề liên quan đến giáo cụ và phương tiện hỗ trợ học tập như: multimedia, máy tính kết nối mạng Internet, phần mềm thư viện, tài liệu tra cứu, các dạng tài liệu thực hành, thư viện, phòng thư viện thực hành...;
- Các hoạt động hỗ trợ trực tiếp và gián tiếp cho người học của giáo vụ khoa, giáo viên chủ nhiệm (cố vấn học tập và hoạt động ngoại khoá).

Họp giao ban, sinh hoạt chuyên môn Khoa Thư viện - Thông tin

Hoạt động tổng kết công tác giám sát chương trình có thể được tổ chức một lần vào đầu năm học và một lần vào cuối năm học nhằm ghi nhận và tổng hợp các kết quả của cả quá trình giám sát chương trình học tập năm học. Các kết luận sơ bộ trong hoạt động tổng kết được ghi chép, tổng hợp thành biên bản, sau đó từng cá nhân trong Khoa có thể đưa ra ý kiến, quan điểm cá nhân đề xuất trong cuộc họp giao ban nội bộ Khoa Thư viện - Thông tin. Qua đó, cán bộ và giảng viên cùng trao đổi tập thể: hoạt động tốt - lý do, cách phổ biến; những vấn đề khó khăn - nguyên nhân, đề xuất giải pháp... nhằm hoàn thiện hơn nữa chương trình đào tạo và chất lượng phục vụ hoạt động dạy và học để đưa ra được kết luận cuối cùng.

Nội dung biên bản với những kết luận cuối cùng này thường xuyên được tổ chức ký chuyển tiếp, phổ biến đến mọi cán bộ trong cán bộ giảng viên (qua email) và sinh viên toàn Khoa (thông tin qua giáo viên chủ nhiệm), đồng thời thông tin đến các giảng viên thỉnh giảng để thống nhất hành động, đảm bảo chất lượng đồng bộ trong (hệ đào tạo chính quy) và ngoài đơn vị (hệ đào tạo vừa làm vừa học).

Trong thời gian tới, để nâng cao hơn nữa hoạt động giám sát chương trình, Khoa Thư viện - Thông tin cần sớm thành lập một Ban Giám sát chương trình

hỗ trợ cho Ban Chủ nhiệm Khoa bao gồm: 01 đại diện lãnh đạo Khoa, 01 giáo vụ, 01 giáo viên chủ nhiệm, 04 sinh viên đại diện các khóa năm 1,2,3 và 4.

Lượng giá từng môn học

Tại các nước tiên tiến, sinh viên đóng vai trò quan trọng trong quá trình đảm bảo chất lượng các môn học. Các thông tin về môn học cần được thu thập từ mỗi cá nhân sinh viên. Tại Trường Đại học Văn hoá Hà Nội hiện nay, việc lấy ý kiến sinh viên đã được triển khai, tuy nhiên bảng thiết kế bộ câu hỏi mới chỉ bắt đầu ở mức chung cho toàn trường với một vài câu hỏi sơ bộ về kiến thức thu được từ môn học. Chính vì vậy việc lấy ý kiến sinh viên trực tiếp từ cấp Khoa sẽ giúp Ban Giám sát chương trình có được một kết quả chi tiết về chất lượng kiến thức thu thập được của từng môn học.

Hướng dẫn thực tập tại Thư viện thực hành

Với đặc thù nghề nghiệp, trong thời gian học tập tại Trường, sinh viên Khoa Thư viện - Thông tin sẽ được tham gia hoạt động thực tập thực tế, trực tiếp làm việc tại các thư viện và trung tâm thông tin như một người cán bộ thư viện thực thụ. Thời gian thực tập lần 1 là 7 tuần vào cuối năm thứ 3; thực tập lần 2 là 12 tuần vào cuối năm thứ 4. Thực tế cho thấy, sinh viên được tiếp xúc với các công việc tại địa điểm thực tập đã tự trang bị thêm cho mình những kỹ năng, kinh nghiệm trong các thao tác nghề nghiệp. Những trải nghiệm quý báu này đã góp phần bổ sung thêm, làm rõ những vấn đề mà kiến thức thu lượm được từ giảng đường đại học chưa minh họa kỹ được. Từ đó, bản thân mỗi sinh viên đã lượng

giá được những kiến thức môn học của thầy cô giáo và tự vận dụng linh hoạt vào thực tế tại cơ sở thực tập cũng như trang bị cho hành trang kiến thức bước vào nghề của mình.

Hơn nữa, bản báo cáo của sinh viên sau khi kết thúc đợt thực tập, bản đánh giá của cán bộ quản lý trực tiếp, bản nhận xét của giảng viên hướng dẫn sau khi kết thúc mỗi đợt thực tập giúp Ban Giám sát chương trình có được thông tin, dữ liệu thể hiện người học có hài lòng với chương trình đào tạo hay không. Từ đó Ban Giám sát chương trình rút ra những yếu tố cần cải thiện để nâng cao chất lượng từng môn học và báo cáo lên Ban Chủ nhiệm Khoa.

Khả năng sư phạm

Tại Khoa Thư viện - Thông tin, phần lớn cán bộ giảng viên của Khoa đều tốt nghiệp từ Trường Đại học Văn hoá Hà Nội và một số trường đại học khác không thuộc khối các trường sư phạm. Chính vì vậy việc trang bị kiến thức sư phạm giúp cho đội ngũ cán bộ của Khoa sớm bổ sung các kỹ thuật, kỹ năng sư phạm áp dụng vào công tác giảng dạy đã được ban lãnh đạo Trường Đại học Văn hoá Hà Nội quan tâm, tổ chức và phối hợp tổ chức thường xuyên. Nhiều giảng viên của Khoa đã tham gia các khoá đào tạo “phương pháp giảng dạy và học tập”, “chứng chỉ nghiệp vụ sư phạm”... do Trường Đại học Văn hoá Hà Nội, Bộ Văn hoá Thể thao và Du lịch, và các tổ chức quốc tế tập huấn. Qua đó, giảng viên Khoa Thư viện - Thông tin Trường Đại học Văn hoá Hà Nội đã trau dồi thêm khả năng sư phạm và lựa chọn phương pháp giảng dạy kết hợp chặt chẽ giữa lý thuyết và thực hành cho từng môn học mình đảm nhận.

Giờ học thực hành phần mềm thư viện hiện đại

Nhiều năm gần đây, các Bộ môn trực thuộc Khoa đã duy trì đều đặn việc sinh hoạt chuyên môn định kỳ hằng tháng với mục đích chia sẻ kinh nghiệm của cán bộ giảng viên trong và ngoài đơn vị đã góp phần thúc đẩy việc nâng cao kiến thức chuyên môn, năng lực sư phạm và lòng yêu nghề, yêu trường của mỗi cán bộ giảng viên.

Một vài ý kiến trên đây chỉ là những quan sát và suy ngẫm cá nhân mà Khoa Thư viện - Thông tin Trường Đại học Văn hoá Hà Nội đã thực hiện được trong thời gian qua. Tác giả của bài viết mong muốn trong thời gian tới, Khoa Thư viện - Thông tin tiếp tục đổi mới chương trình, xây dựng đội ngũ cán bộ mạnh về kiến thức chuyên môn và lòng nhiệt tình với nghề. Đồng thời khẳng định thương hiệu 50 năm xây dựng và trưởng thành (1961-2011) của Khoa Thư viện - Thông tin Trường Đại học Văn hoá Hà Nội đó chính là việc đảm bảo chất lượng giáo dục - đào tạo.